

ISTORIJA RVANJA

*** PODELA ISTORIJE**

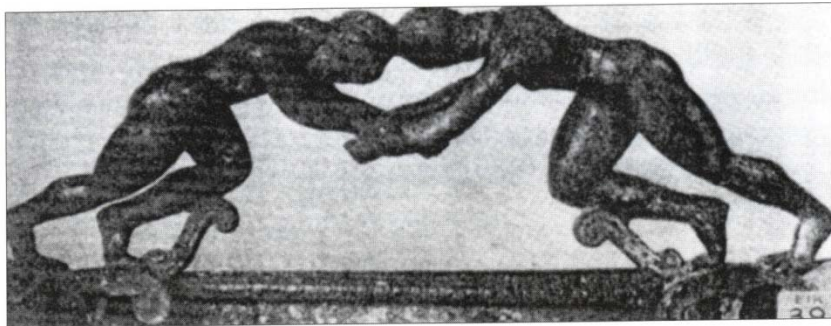
Praistorijsko doba – doba prvobitnih ljudskih zajednica (trajanje 2 miliona godina p.n.e. – 4000,3000 godina p.n.e.) od pojave prvog čoveka do pojave klasnog društva.

Istorijsko doba

- Stari vek (od 4000,3000 p.n.e. do V veka n.e. – robovlasničko društvo)
- Srednji vek (od V do XV veka – feudalno društveno uređenje)
- Novi vek (od XV do XXI veka – feudalizam, kapitalizam i socijalizam)
- Savremeno doba

NASTANAK I RAZVOJ RVANJA

Prvi tragovi rvanja

Sl. 6 - Borbena pozicija, Antička Grčka

Sl. 9 - Herakle baca Nemejskog Lava, Britanski muzej, London

Sl. 8 - Ruke protiv ruku, samurajsko rvanje

Sl. 12 - Herakle davi Nemejskog lava, Nacionalna biblioteka, Pariz

ISTORIJA RVANJA

Karakteristike:

- Rvanje u prastorijskom periodu karakteriše primitivnost primenjivanih pokreta koji su u svakodnevnoj borbi za opstanak služili kao sredstvo odbrane i napada.
- Prvi tragovi rvanja:
- Mesopotamija (Sumeri, Vavilonci, Asirci, Persijanci)

EGIPAT

*U plodnoj dolini reke Nila ujedinjenjem nekoliko snažnih područja, pod vođstvom prvog faraona Menesa, nastaje (oko 2500.god. p.n.e.) egipatsko carstvo.

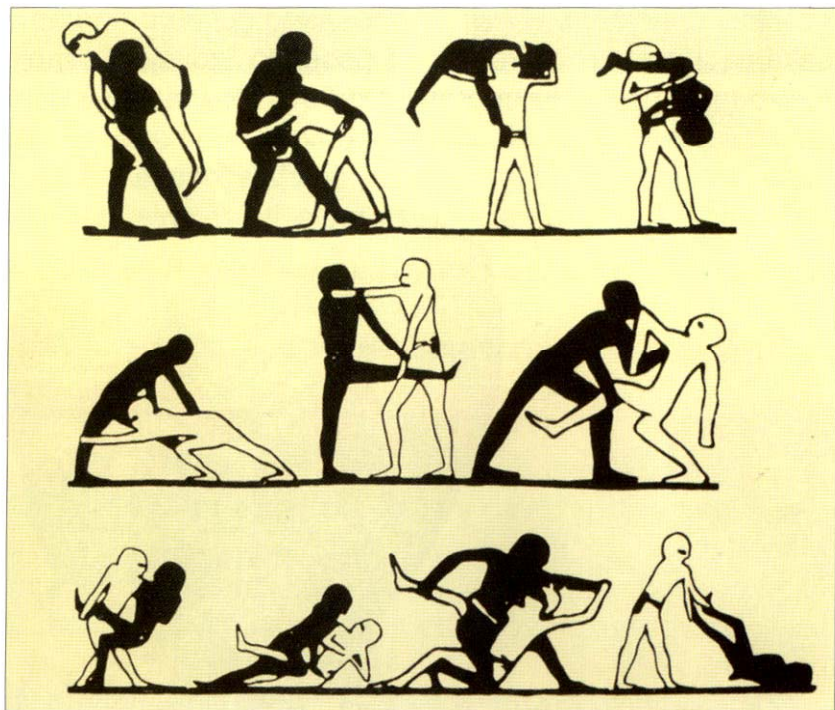
- Prvi tragovi rvanja potiču iz doba vladavine V dinastije vezira (od 2470 do 2326.god.p.n.e). Prikazi šest parova rvača pronađeni su u grobnici egipatskog vezira PTAHOTERA u Sahari.

- Najznačajniji tragovi rvanja potiču iz doba vladavine IX dinastije. U grobnici ovih vladara u Beni Hasanu nađeni su prikazi rvača u velikim skupinama parova.

EGIPAT

Karakteristike:

- Postoji sudija.
- Borba se odvija u stojećem stavu.
- Borba u parteru se odvija do predaje jednog od učesnika.
- Prikazane tehnike podsećaju na rvačke tehnike u savremenom rvanju slobodnim stilom.
- Rvanje ima vojno – obrazovni karakter.
- Razvijena tehnika (koristi se zakoni mehanike: spreg sila, sila inercije, sila zemljine teže na dugom kraku, itd.)

Sl. 20 - Rvanje u Egiptu, nožno bacanje

Sl. 27 - Bacanje uvinućem unazad

Sl. 23 - Scena iz rvačke borbe, Muzej, Kalgari

Sl. 21 - Egipatsko rvanje

Antička Grčka

- Prve opise rvačkih borbi iz doba Antičke Grčke nalazimo u Homerovim epovima koji opisuju period od oko 1500 god. p.n.e. do 1100 god. p. n. e.
- Homer opisuje rvačku borbu između Ajanta i Odiseja, koja je održana u čast Patrokleove smrti.
- U ovo vreme nadmetanja su čisto aristokratska zabava, deo posmrtnog kulta ili nadmetanje pri slučajnom susretu.

Antička Grčka

OPŠTE KARATERISTIKE:

Starogrčko rvanje se pojavljuje uglavnom u 3 oblika:

- 1) Uspravno stojeće rvanje “PALE“ kao samostalna disciplina.
- 2) Uspravno stojeće rvanje u sastavu Pentatlona.
- 3) Rvanje na tlu “KULISIS” u sastavu Pankracije.

Antička Grčka

KARATERISTIKE :

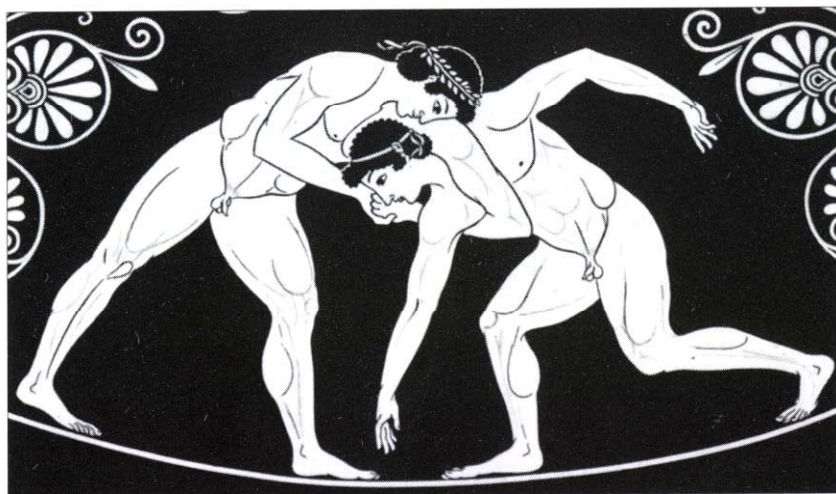
- Težinskih kategorija nije bilo.
- Starosne kategorije – dečaci i odrasli.
- Odeća: pregača oko bedara koja se početkom VI veka p.n.e. odbacuje i od tada rvači rvu nagi.
- Borilište se satojalo od četvorougonaone jame ispunjene sitnim peskom.
- Sudija je bio organizator igara, ali su i gledaoci mogli da utiču na njegovu odluku.
- Cilj borbe – tri puta direktno oboriti protivnika na tlo.
- Pobeda bez borbe ili predajom u toku meča se zvala “AKONITI” .
- Upotrebljavani su elementi iz tehnike slobodnog rvanja.
- Imena olimpijskih pobednika u rvanju i pentatlonu se prvi put pominju na 18-oj Olimpijadi (708.g. p.n.e.).

ATINA

- Pažnja se posvećuje kompletnom vaspitanju.
- Posle sedme godine pohađaju 3 vrste škole:
- Gramatičku (pismenost)
- Muzičku (pevanje, sviranje, igra)
- Telesnu (fizičko obrazovanje)

SPARTA

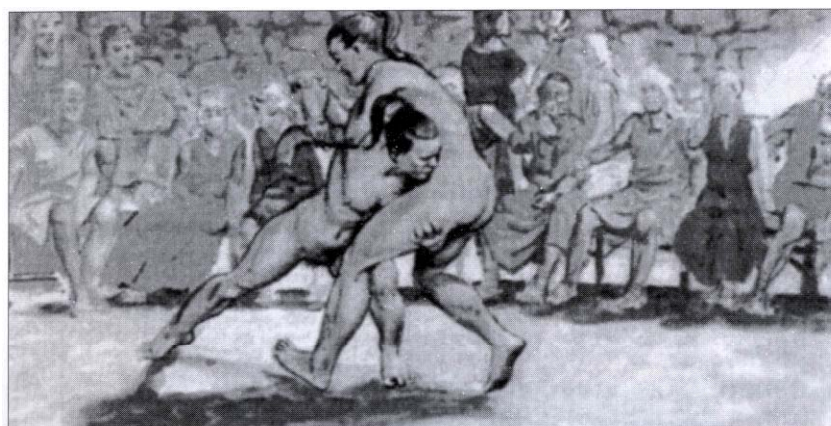
- Država profesionalnih ratnika.
- Od osme godine su polazili na “AGORU” gde su učili čitanje, pisanje, plesanje, pevanje... ali su najveći deo vremena su odvajali za fizičke i ratničke pripreme.
- Akcenat je bio na vojničkoj, a ne na sportskoj pripremi.
- Od 20 do 60 godine u kasarni (SISKENIJI).
- Postojala su sportska takmičenja u rvanju za žene.

Sl. 43 - Tezej u akciji, Turin (IV v.n.e.)

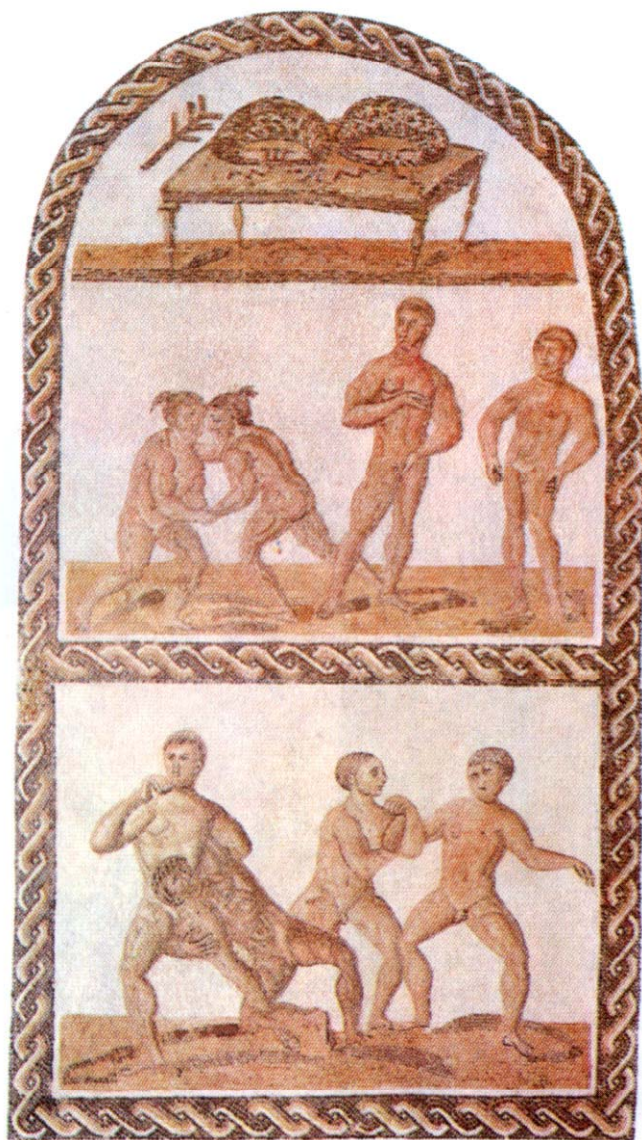
Sl. 38 - Spartanke, Edgar Dega (1834 - 1917)

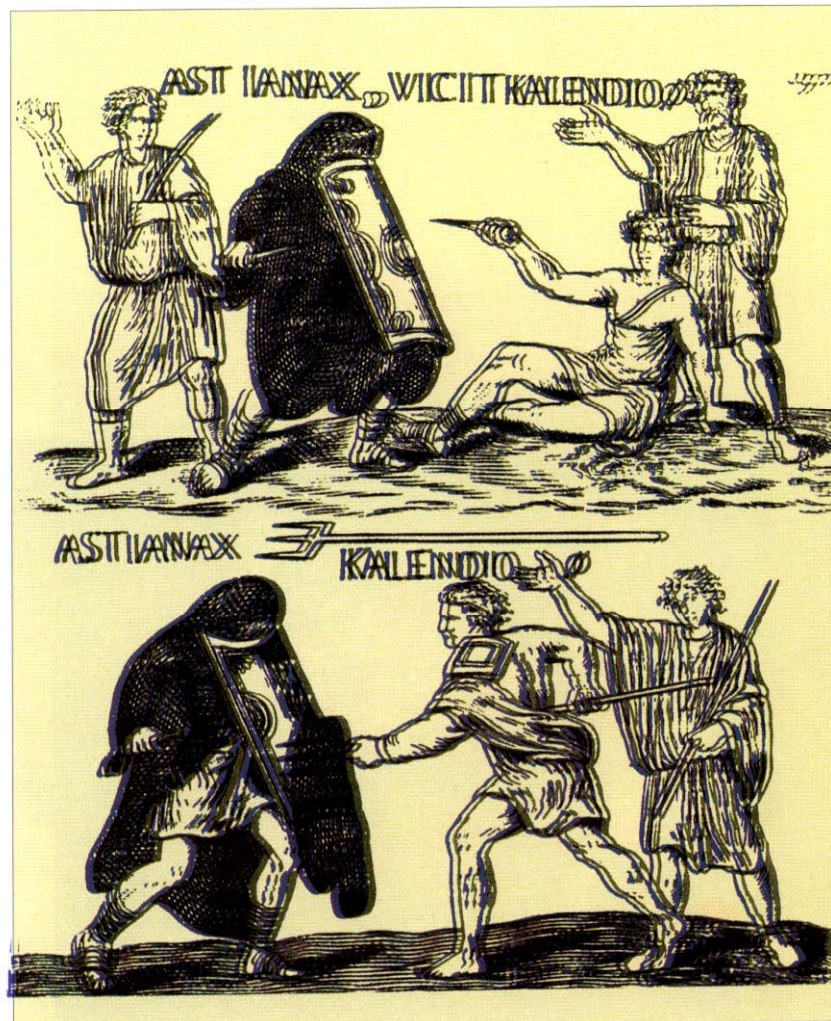
Sl. 39 - Takmičenje žena u rvanju, Sparta

RIM

- Vojnički narod čija je država nastala na Apeninskom poluostrvu.
- Vojna obaveza je trajala od 18 do 45 godine.
- Flavije Vegecije u VI veku napisao “ EPITOMAREI MILITARIS ” i uputio nas u fizičko vežbanje Rimljana.
- Rvanje i šakanje su Rimljani primili od stranaca (najčešće Grka).
- Romul,osnivač grada Rima, je u čast boga Marsa uveo igre zvane Ekvicije u čijem programu je bilo i rvanje.
- Gladijatorske igre – borba robova – su etrurskog porekla.
- Prvi put se gladijatori bore u Rimu 264.god. p.n.e.(tri para gladijatora)
- Za vreme Julija Cezara u areni je nastupilo 320 parova gladijatora.
- Gladijatori su vežbali u posebnim školama od kojih su najbolje bile u Rimu, Kapui i Aleksandriji.
- Rvanje je bilo svedeno na zahvate koji omogućavaju da se protivnik što pre ubije.
- Fulvije Nobilor 186.god. p.n.e. uvodi borbe sa divljim zverima.

Sl. 82 - Rvači, mozaik

Sl. 84 - Gladijatori

SREDNJI I NOVI VEK

- Hrišćanstvo zabranjuje i ukida sve oblike fizičke kulture nastale o Grčkoj i Rimu.
- U Evropi tek u poznom feudalizmu počinje oživljavanje rvanja.
- Aristokratija ga je koristila u svom sistemu fizičkog vaspitanja mladih ritera u sedam viteških veština.
- Direrov rukopis o mačevanju iz 1512.g. sadrži i prikaze sa 130 crteža o rvanju.
- Današnji grčko rimski stil nastao je u XIV veku u Francuskoj oblasti Rone i Garone. Uzeti su pozitivni etički principi rvanja drevnih Grka, zabranjeni svi opasni i bolni zahvati, takođe i borba sa hvatom za noge i korišćenje nogu.

RAZVOJ MODERNOG RVANJA

- Prvi susret internacionalnog karaktera održan je u Kraljevskom pozorištu u Minhenu 1861.g. između Meisingera (Bavarska) i Jean Duboisa (Francuska).
- U Nemačkoj je 1891.g. formiran “DEUTSCHER ATHLETEN VERBAUND”.
- Na prvim modernim olimpijskim igrama u Atini 1896.g. nastupali su i rvači u grčko-rimskom stilu.
- Prvo svetsko prvenstvo održano je 1898.g. u Parizu, a evropsko iste godine u Beču.
- Prva svetska rvačka federacija osnovana je 1905.g. u Diusburgu.
- 1914.g. je osnovana međunarodna rvačka federacija – FILA – sa sedištem u Parizu.

RAZVOJ RVANJA U JUGOSLAVIJI

- Počeci sportskog rvanja u Srbiji (Jugoslaviji) vezani su za nastanak i razvoj Sokolskog društva. Članovi sokolskog društva su se bavili tzv. teškom atletikom (dizanje tegova, rvanje, boks, mačevanje).
- 1912.g. u Somboru se formira prvi rvački klub “RADNIČKI”.
- 1922.g. osniva se Jugoslovenski teško – atletski savez kao organizacija rvača i dizača tegova.

RAZVOJ MODERNOG RVANJA

- **International Wrestling Federation Presidents**
- Einar Raberg, Sweden, 1921-24
- Alfred Brull, Hungary, 1924-29
- Viktor Smeds, Finland, 1929-52
- Roger Coulon, France, 1952-71
- Milan Ercegan, Yugoslavia, 1972-2002
- Raphael Martinetti, Switzerland, 2002-13
- Nenad Lalovic, Serbia, 2013-

UNITED WORLD
WRESTLING

UNITY

INTEGRITY

PASSION

Rvanje za žene na OI uvedeno 2004. godine

TM ©

ATHENS 2004

Najbolji rvači dvadestog veka Medved (slobdni), Kareljin (grčko-rimski)

Davor Štefanek

Olimpijski pobednik

Narodni oblici rvanja u svetu

Sl. 97 - Jakut rvači

Sl. 98 - Senegalski rvači

Sl. 96 - Mongolsko rvanje "Boh"

Persija – Dzoha

- Za vreme Oktaj Hana (VII vek) rvanje postaje nacionalni sport.
- U to vreme se rvanje smatralo svetom delatnošću.
- Najveći prosperitet rvanje doživljava za vreme vladavine Abasa Velikog (1587 – 1627)

Turska – Pelivansko rvanje

- Narodni slobodni stil rvanja koji je u Turskoj nacionalni sport.
- Od 1356. god. se u Jedrenu svake godine održavaju borbe *pelivana* (*pehlevan – junak na persijskom*).
- Borbe se održavaju u čast dva čuvena pelivana koji su se, prema predanju, rvali pred sultanom Sulejmanom Veličanstvenim dva dana, da bi, na kraju, obojica umrli od iscrpljenosti.
- Obučeni su samo u kožne pantalone a po celom telu su namazani uljem.
- Tokom borbe su dozvoljeni grubi zahvati – uvrtnje, lomljenje, gušenje,...
- U današnje vreme pokrovitelj prvenstva je neko od imućnijih građana. Pokrovitelj prvenstva nosi titulu "aga prvenstva".

Švajcarska – Švingen

- Rvačko nadmetanje pastira koje se zadržalo do današnjih dana kao sportsko nadmetanje.
- Najstariji zapisi o švingenu potiču iz 1235. godine.
- Za razliku od ostalih oblika narodnog rvanja, u ovom obliku rvanja su svi zahvati tačno opisani i pravilima propisani.
- Oprema: rvači nose preko odeće kratke pantalone od kože i imaju na sebi prsluk.
- **Cilj borbe – oboriti (baciti) protivnika tako da ovaj dotakne zemlju leđima, vratom ili zadnjicom.**

Japan – Sumo

- Pod uticajem rano budističke religiozne svesti sumo se menja i gubi svoju praktičnu i vojnu upotrebu; istovremeno dolazi pod protektorat cara i carske porodice.
- Upraznjavaju i prikazuju ga isključivo profesionalci na turnirima.
- Posebnom ishranom izaziva se enormna težina koja ne utiče na gipkost i brzinu akcije.
- Činjenica da u sumo rvanju nema težinskih kategorija omogućava borcima da nagomilavanjem sala na donje delove tela spuste težište tela i centar gravitacije i time postignu mnogo veću stabilnost.

Japan – Sumo

- Borci se prema postignutim uspesima dele u 5 rangova:
 - **JOKOZUNA** (*veliki šampion*)
 - **OZEKI**
 - **SEKIVAKE**
 - **KUMUSUBI**
 - **MAEGAŠIRA**
- Sačuvan je vekovima star ritual i tradicionalna etika.
- Borilište nosi naziv "DOĐO" – to je krug prečnika 4,5m.
- Pre početka meča se izvodi ritual "DOĐORI" – izlazak na borilište.
- Opremu čini pojas od svile, dug 9m, koji se naizmenično obmotava oko bedara i između nogu.
- **CILJ BORBE** – naterati protivnika da ma kojim delom tela izađe van kruga ili dodirne pod borilišta.

Rvanje naših naroda

- Pored najčešće upotrebljavanog termina (rvanje) koriste se i drugi izrazi kao što su: prevrćanje, borenje, kidanje,...
- Najčešći oblici narodnog rvanja su :

1. Rvanje u koštac ili kosti

- Ima veliku tradiciju u narodu, najviše kod čobana i seoske školske dece.
- Nema težinskih ni uzrasnih kategorija

OPIS : Jedna ruka ide preko ramena i spaja se sa drugom koja ide ispod pazuha protivnika. Položaj kada oba rvača padnu na stranu naziva se **pokoške**.

2. Rvanje u pojas ili o pas, za pojas, u pasove, za kaiš, za boka, za lače, šavrele

OPIS : Borci se hvataju za pojaseve ili za same pantalone u visini bokova.

- **Cilj borbe je da se protivnik iz stojećeg stava obori na plećke (do tri puta).**

Rvanje naših naroda

- Najprihvatljiviji predlog je da se klasifikacija oblika narodnog rvanja napravi prema hvatovima na sledeći način:
 1. Hvat za grudi i ramena – u koštac, za jelek, za ramena, za vrat, za nadlaktice.
 2. Hvat za bedra i pojas – za pojas, za kaiš, za preljke, za dzepove, za broč pantalona.
 3. Hvat za krsta – u nekim krajevima zemlje se ovaj хват naziva lomljenje kičme.

Pelivanstvo

- Pojam pelivan potiče od reči ***pehlevan*** – junak na persijskom.
- Vezuje se za dolazak Turaka na naše prostore.
- Pelivani su se borili međusobno na dvorovima aga i begova.
- Danas je ovaj oblik narodnog rvanja raširen na Kosovu i Metohiji i u Sandzaku.
- Ovaj stil rvanja dosta podseća na dnašnje ravnje slobodnim stilom.
- Oprema: borci su goli do pojasa i nose posebne kožne čakšire (***kispet***) koje su namazane uljem.

Pelivanstvo

Cilj borbe – naterati suparnika da preda meč; da dodirne tlo sa obe plećke; dovesti ga u položaj mosta ili polumosta; podići protivnika iznad visine njegovih kolena.

- **Maksimalan broj sudija za svaki par je tri.**
- **Borci se dele u četiri kategorije (na osnovu sposobnosti)**

- 1. baš – pelivani**
- 2. baš – alti**
- 3. bujukorta – pelivani**
- 4. kičikorta – pelivani**

Pelivanstvo

U kraju Gori (opština Dragaš, blizu Prizrena) pelivanstvo se posebno raširilo početkom XVII veka. Mnogi "Goranski pelivani" su pobeđivali na prvenstvu u Jedrenama, time stekli slavu i još više učvrstili pelivanstvo u našim krajevima.

Hvala na pažnji!